

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันนี้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษากำลังเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางในวงการศึกษา ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอนวิชานี้ว่าย่อมมีผลต่อความรู้และพฤติกรรมอันพึงปรารถนาของนักเรียน จึงได้มีการศึกษาเสนอแนววิถึตลอดจนทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาไว้ที่ เกี่ยวข้องกับงานวิจัยสรุปได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ปี พ.ศ. 2512 สุกจิตต์ หนูนภักดิ์ ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนครและธนบุรี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนักเรียนฝึกสอน และปัญหาที่นักเรียนฝึกสอนประสบ ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูพี่เลี้ยงประสบปัญหาในค่านต่าง ๆ คือ มีประสบการณ์ในการสอนน้อย จึงยังไม่เข้าใจความมุ่งหมายและวิธีดำเนินงานของโครงการ ไม่ทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของคนตีพอ ส่วนในค่านักเรียนฝึกสอนประสบปัญหาในค่านการสอน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่มีความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอน¹

---

¹สุกจิตต์ หนูนภักดิ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

ปี พ.ศ. 2514 เปล่งศรี เทพคุณุชร์ ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนพลศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาในคณาครูผู้สอนนั้น ครูพลศึกษาส่วนมากมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอและขาดแคลนครูพลศึกษาเป็นจำนวนมาก ส่วนปัญหาในคณาการการสอนนั้น ครูพลศึกษาแสดงความประสงค์ที่จะได้ศึกษาต่อหรือได้รับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ส่วนปัญหาในคณาอุปกรณ์สถานที่ พบว่า ยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน อุปกรณ์จำนวนมากชำรุด ไม่มีห้องสันทนาการ ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร คือ ผู้บริหารไม่สนับสนุนวิชาพลศึกษา¹

ในปีเดียวกันนี้ สนั่น เมืองวงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2513" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาสภาพการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอน จากครูที่เลี้ยง ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสิตฝึกสอนไม่พร้อมที่จะปฏิบัติการสอนได้เพราะ

1. นิสิตฝึกสอนไม่สามารถคุมชั้นเรียนได้
2. มีปัญหาคณาการจกคึกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน
3. มีการเตรียมตัวน้อยในการวางโครงการสอน และการทำบันทึกการสอน
4. การใช้วิธีการสอน การจัดหาอุปกรณ์การสอน

¹ เปล่งศรี เทพคุณุชร์, "ปัญหาการสอนพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514).

5. มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานน้อย¹

ปี พ.ศ. 2516 สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ ใ้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่รับผิดชอบและปัญหาของครูที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษามีปัญหาในด้านเทคนิควิธีการในการสอนที่ตีไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ชวนช่วยในการจัดทำอุปกรณ์ มีปัญหาในการสร้างข้อสอบ ตลอดจนไม่รู้จักนำเอาผลของการสอบมาพิจารณาปรับปรุงการสอนของตน²

ปี พ.ศ. 2517 นิทัศน์ ผักเจริญผล ใ้วิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอนในการปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอนของโครงการฝึกหัดครูชนบท" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของครูใหญ่ในโรงเรียนที่มีนักเรียนฝึกสอนของโครงการฝึกหัดครูชนบท ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ปัญหาทางด้านอาจารย์นิเทศก์มีจำนวนน้อย นิเทศการสอนได้ไม่ทั่วถึง และขาดความสัมพันธ์กับครูใหญ่ ครูที่เลี้ยงและชาวบ้าน
2. ปัญหาทางด้านครูที่เลี้ยง ขาดวิธีการนิเทศการสอนที่ดี ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดการปรับปรุงตัวเองให้ทันแนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของครูที่เลี้ยง ปล่อยให้

¹ สนั่น เมืองวงษ์, "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอนจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2513" (ปริญญาโทพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514).

² สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

นักเรียนฝึกสอน สอนตามลำพัง¹

ปี พ.ศ. 2518 นาคยา ภัทรแสงไทย ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของคณะฝึกสอน และในการดำเนินงานการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. อาจารย์นิเทศก์มีประสบการณ์ทางการนิเทศการฝึกสอนน้อยมาก และมีงานต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาให้คำแนะนำนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยงดีพอ
2. อาจารย์พี่เลี้ยงมีประสบการณ์ทางการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนน้อย และมีงานท่ามาก ทำให้ไม่มีเวลาให้คำแนะนำนักศึกษาฝึกสอน
3. อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นตรงกันว่า ปัญหาการฝึกสอนที่มีระดับมาก ได้แก่ ความสามารถในการสร้างข้อทดสอบและการมีชั่วโมงสอนวิชาเอก-โท ไม่ครบตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้
4. นักศึกษาฝึกสอนต้องการไปอยู่กับกลุ่มเพื่อนของตนในโรงเรียนฝึกสอนเดียวกัน
5. ปัญหาการฝึกสอนที่อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นขัดแย้งกัน คือ อาจารย์นิเทศก์เห็นว่า ความสามารถหรือความสนใจในการเตรียมการสอนเป็นปัญหามาก แต่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย
6. อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนต้องการให้ทางคณะจัดรถบริการรับส่งไปยังโรงเรียนฝึกสอน
7. อาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นว่า นักศึกษายังมีบุคลิกภาพ และการแต่งกายไม่เหมาะสม และเห็นว่าคณะควรมีบริการอุปกรณ์ด้านใส่ทัศน

---

¹นิทัศน์ ผักเจริญผล, "การศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอนในการปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอนของโครงการฝึกหัดครูชนบท", (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517).

ศึกษาให้แก่โรงเรียนฝึกสอนด้วย¹

ปี พ.ศ. 2520 บำรุง สิมพลีวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาของครูพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนักศึกษาฝึกสอนจากวิทยาลัยครูนครสวรรค์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาหน้าที่รับผิดชอบและปัญหาของครูพี่เลี้ยง ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงทำหน้าที่ระหว่าง 1-3 ปี ปัญหาที่มีมากที่สุดคือ คานการสอน รองลงมาคือ การวัดผลและการประเมินผล การจัดกิจกรรม และการใช้อุปกรณ์ในการสอนและการปกครองชั้นเรียน
2. ในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงทำหน้าที่มากกว่า 3 ปี ปัญหาที่มีมากที่สุดคือ คานการวัดและการประเมินผล รองลงมาคือ คานการสอน กิจกรรมและการใช้อุปกรณ์การสอน คานมนุษยสัมพันธ์ และการปกครองชั้นเรียน²

ในปีเดียวกันนี้ พชรินทร์ ลาวัลย์กุล ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ปัญหาส่วนใหญ่ที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนนั้น คือการตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการสอน การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมและสภาพนักเรียน อุปกรณ์ และสถานที่ในการสอนไม่เพียงพอ และปัญหาในการเก็บรักษาอุปกรณ์

¹ นาคยา ภัทรแสงไทย, "ปัญหาการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกศึกษาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

² บำรุง สิมพลีวงศ์, "การศึกษาปัญหาของครูพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนักศึกษาฝึกสอนจากวิทยาลัยครูนครสวรรค์" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2520).

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงคือ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงมีงานต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาให้คำแนะนำแก่นิสิตฝึกสอนอย่างเพียงพอ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงขาดการประสานงานกันในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกสอนของนิสิต

3. ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนเกี่ยวกับปัญหาคานอื่น ๆ เช่น คานอุปกรณและสถานที่ การปกครองชั้นเรียน ปัญหาเกิดจากตัวนักเรียนและนิสิตฝึกสอน ปัญหาเกิดจากทางโรงเรียน ปัญหาเกิดจากอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ¹

ในปีเดียวกัน วิวัฒน์ ใจเที่ยง ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ โครงสร้างและวิธีการจัดนิเทศการฝึกสอน และองค์ประกอบที่จะช่วยในการนิเทศการฝึกสอนของวิทยาลัยครู ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาศึกษามาก่อน และควรสอนในวิทยาลัยครูอย่างน้อย 3 ปี ก่อนออกทำการนิเทศ
2. อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น และควรมีความสามารถในคานมนุษย์สัมพันธ์กับความสามารถในการสาธิตการสอน
3. อาจารย์นิเทศก์ควรรวมมือปรึกษารื้อกับครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยงในการแก้ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน
4. ควรมีเจ้าหน้าที่ธุรการประจำแผนกฝึกสอน

¹พัชรินทร์ ลาวัณกุล, "ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

5. การสรรหาอาจารย์นิเทศก์ ควรกระทำโดยคัดเลือกมาจากภาควิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. การแบ่งงานการนิเทศควรกระทำโดยจัดอาจารย์นิเทศก์เป็นกลุ่มให้รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน
7. การจัดอาจารย์นิเทศก์ออกทำการนิเทศ ควรจัดให้มีอาจารย์นิเทศก์เต็มเวลาและบางเวลา
8. อาจารย์นิเทศก์ควรได้สังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอนคนละ 3-5 ครั้ง ตลอดการฝึกสอน
9. ควรได้มีการจัดการประชุมปฏิบัติการ หรือสัมมนาเกี่ยวกับการสอนและพัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษาแก่อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง
10. ควรจัดให้มีศูนย์อุปกรณ์หลักสูตรชั้นในวิทยาลัยครู
11. การจัดยานพาหนะให้เพียงพอและสะดวกแก่การนิเทศ
12. ควรเลือกเพื่อนอาจารย์นิเทศก์ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะกับงานการนิเทศก์ฝึกสอน
13. ควรได้มีการจัดให้นักศึกษาได้เรียนวิชาที่จำเป็นต่อการฝึกสอนก่อนออกทำการฝึกสอน¹

ปี พ.ศ. 2522 ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่ ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา เชียงใหม่" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา เชียงใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษาฝึกสอนประสบคือ การวางแผนการสอน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่ในการสอนไม่เพียงพอ โรงเรียนขาดแคลนหนังสือและคู่มือสำหรับการเรียนการสอน

---

¹วิวัฒน์ ใจเที่ยง, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

2. ปัญหาที่เกิดจากอาจารย์นิเทศ์และอาจารย์พี่เลี้ยง คือ อาจารย์นิเทศ์และอาจารย์พี่เลี้ยง มีงานที่ต้องรับผิดชอบมากไม่มีเวลาว่างในการแนะนำแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ และไม่มีภาระประสานงานเกี่ยวกับการฝึกสอนของนักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทางพลศึกษา ไม่เข้าใจเกี่ยวกับโครงการฝึกสอน นโยบายการฝึกสอนและวัตถุประสงค์ของการฝึกสอน ของวิทยาลัยพลศึกษา อาจารย์นิเทศ์อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนต้องการให้เพิ่มระยะเวลาการฝึกสอนให้มากขึ้นกว่าเดิม¹

ในปีเดียวกัน วัฒนา ชัยพงษ์ ไคว้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนคือ ความยากลำบากในการวางแผนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ความยากลำบากในการตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนเชิงพฤติกรรม ความยากลำบากในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมไม่เห็นข้อบกพร่อง และขาดความรู้ในการแก้ไขข้อบกพร่องได้อย่างรวดเร็วถูกต้องทั่วถึง ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่ นิสิตขาดความคิดริเริ่มในการคัดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม ขาดการนำเครื่องมือทางโสตทัศนูปกรณ์มาช่วยสอน สถานที่ในการสอนไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับการปกครองชั้นเรียน นิสิตฝึกสอนจำชื่อนักเรียนได้ไม่ครบทุกคน จำนวนนักเรียนมากเกินไปเกินกว่าที่จะดูแลรับผิดชอบได้ทั่วถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาจารย์นิเทศ์ และอาจารย์พี่เลี้ยงคือ อาจารย์นิเทศ์และอาจารย์พี่เลี้ยง มีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการให้คำแนะนำแก่นิสิตฝึกสอนอย่าง

¹ ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา เชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

เพียงพอ นอกจากนี้แล้ว อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงยังขาดประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตและขาดประสานงานกันอีกด้วย ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน เกี่ยวกับปัญหาบ้านอุปกรณโรงเรียนนิสิตฝึกสอนและอาจารย์พี่เลี้ยง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ¹

ปี พ.ศ. 2523 ชัยยศ แคสุวรรณ ใ้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิชาพลศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษาฝึกสอนประสบในการฝึกสอนนั้นคือ ความยากลำบากในการวางแผนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ความยากลำบากในการตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนเชิงพฤติกรรม ความยากลำบากในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่ อุปกรณ์พลศึกษาของโรงเรียนไม่เพียงพอสำหรับการสอนพลศึกษา ขาดเงินในการซื้ออุปกรณ์ ขาดความคิดริเริ่มในการคิดแปลงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม ขาดการนำเครื่องมือทางโสตทัศนูปกรณ์มาช่วยสอน ปัญหาเกี่ยวกับการปกครองชั้นเรียน นักศึกษาฝึกสอนจำชื่อนักเรียนได้ไม่ครบทุกคน ปัญหาทางค่านักเรียนคือ นักเรียนมีทักษะความสามารถที่แตกต่างกันมาก นักเรียนไม่กล้าซักถามแสดงความคิดเห็นและแสดงออกปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงคือ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงมีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนอย่างเพียงพอ ขาดประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนของนักศึกษา และขาด

---

¹ วิชา ชัยพงษ์, "ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

การประสานงานอีกด้วย อาจารย์พี่เลี้ยงยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับโครงการฝึกสอน นโยบายการฝึกสอน และวัตถุประสงค์ของการฝึกสอนของวิทยาลัยพลศึกษา นอกจากนี้อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนต้องการให้เพิ่มระยะเวลาการฝึกสอนให้มากขึ้นกว่าเดิม¹

งานวิจัยต่างประเทศ

ปี ค.ศ. 1959 ฮัล (Hull) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา ครูพี่เลี้ยง เกี่ยวกับการปรับปรุงการฝึกสอนของนักศึกษาในโครงการฝึกหัดครูประถมศึกษา แห่งมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น (North Western University) มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "An Evaluation of the Elementary Program of Teacher Education at Northwestern University by Students and Co-Operating School Personnel" ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนได้มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการฝึกสอนพอสรุปที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้

1. ทางมหาวิทยาลัยควรจะได้มีการตกลงร่วมกับโรงเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการประถมศึกษา ทางโรงเรียนฝึกสอน และมหาวิทยาลัย ควรจะให้คำแนะนำคำปรึกษาแก่นักศึกษาให้มาก
2. ควรจะมีการปรับปรุงวิชาที่เรียนและวิธีสอน โดยเน้นให้นักศึกษานำเอาวิชาที่สอนไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

---

¹ชัยยศ แต่สุวรรณ, "ปัญหาการฝึกสอนนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523).

3. ควรจะจัดให้นักศึกษาฝึกสอนได้มีประสบการณ์ในการสอนให้มากขึ้น โดยการจัดประสบการณ์นี้ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เช่น ให้ไปสังเกตการสอน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และควรมีการประชุมสัมมนาให้มากขึ้น¹

ปี ค.ศ. 1960 อาร์โนลด์ (Arnold) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาถึงความสำคัญของอุปนิสัยและบุคลิกภาพของนิสิตฝึกสอน (A Study of the Significance of Student Teacher's Personality Characteristics) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางบุคลิกภาพที่ช่วยให้การฝึกสอนมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยปรากฏว่า บุคลิกภาพของนิสิตมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันได้แก่ วุฒิภาวะทางอารมณ์ การแสดงออก ความมีสัมพันธภาพอันดี สามารถปรับตัวทางด้านสังคมได้ดี สำหรับนิสิตฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องการครูที่มีความรู้ที่มีความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ²

ปี ค.ศ. 1963 อาร์วิน (Arvin) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาที่ประสบในการฝึกสอนที่มีผลต่ออาชีพ (The Relationship of Difficulties of Student Teachers to Selected Aspect of the Professional Sequence of Education) ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะฝึกสอนคือ

1. ปัญหาการสร้างพฤติกรรมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็กเรียน

---

¹Marion A. Hull, "An Evaluation of the Elementary Program of Teacher Education at Northwestern University by Students and Co-Operating School Personnel," Dissertation Abstracts International 20 (December 1959) : 2154-A.

²Henjum Arnold, "A Study of the Significance of Student Teacher's Personality Characteristics," The Journal of Teacher 20 (Summer 1969) : 143-147.

a

2. ความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง

3. ปัญหาการสอนให้เป็นที่เข้าใจแก่นักเรียน¹

ปี ค.ศ. 1969 จอร์แดน (Jordan) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความเข้าใจของนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับหน้าที่ของครูประจำชั้นประถมศึกษา (Analysis of Student Teachers' Perceptions of the Role of An Elementary Classroom Teacher) ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสบการณ์ที่นิสิตฝึกสอนได้พบในคันท่าง ๆ ทำให้นิสิตมีความวิตกกังวลในขณะฝึกสอน และเกิดความขัดแย้งในหน้าที่บางอย่าง เช่น การวางตัวกับนักเรียน และการปรับปรุงตัวเข้ากับอาจารย์ในโรงเรียนที่ไปฝึกสอน ข้อเสนอแนะควรมีการเตรียมตัวก่อนทำการสอนจะช่วยทำให้นิสิตฝึกสอนมีสุขภาพจิตดีขึ้น²

ในปีเดียวกัน อิงกลิส (Inglis) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาหลังจากการฝึกสอนที่มีต่อนักเรียนและการฝึกสอน (The Effect of A Professional Laboratory Experience on the Attitudes of Student Teachers Toward Children and Teaching) ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาไม่ได้มีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อนักเรียนและอาชีพการสอนเท่าใดนัก เมื่อคุณผลเป็นกลุ่ม ๆ นักศึกษาที่ฝึกสอนในชนบทมีความสัมพันธ์กับนักเรียนที่ดีกว่า และนักศึกษาที่ฝึกสอนในเมืองมีการสอนแบบคนเดียวกว่าการสอนเป็นทีม³

---

¹Henry A. Arvin, "The Relationship of Difficulties of Student Teachers to Selected Aspect of the Professional Sequence of Education," The Teacher College Journal 35 (November 1963): 47-49.

²Diana Jordan, "Analysis of Student Teachers' Perceptions of the Role of an Elementary Classroom Teacher," Dissertation Abstracts International 31 (October 1970) : 1667-A.

³Joan Diethelm Inglis, "The Effect of A Professional Laboratory Experiences on the Attitudes of Student Teachers Toward Children and Teaching," Dissertation Abstracts International 31 (October 1970) : 1666-A.

ปี ค.ศ. 1970 คาลเวิร์ท (Calvert) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง ตามความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ (The Role of the Co-Operating Teachers as Perceived by Student Teachers Co-Operating Teachers, and College Supervisors in Selected Teacher Training Institution of Alabama) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ควรจัดให้มีการประชุมพิเศษในเรื่องโครงการฝึกสอน เพื่อให้อาจารย์พี่เลี้ยงได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน จะได้ทำงานมีประสิทธิภาพขึ้น
2. อาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนจะแก้ปัญหาได้ตรงและถูกต้องกว่าอาจารย์นิเทศก์ เพราะมีประสบการณ์ตรงกว่า
3. อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง ทำงานโดยไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร
4. นิสิตฝึกสอนมีความสำคัญต่ออาจารย์นิเทศก์ ว่าเป็นผู้มีความสามารถ มีอิทธิพล มีอำนาจมากกว่าอาจารย์พี่เลี้ยง
5. อาจารย์นิเทศก์ ควรมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนิสิตมากกว่านี้ พร้อมเพิ่มอัตราส่วนอาจารย์นิเทศก์กับนิสิตฝึกสอนให้มากขึ้น¹

ปี ค.ศ. 1971 คอริ (Korri) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาของครูพลศึกษาหญิงในรัฐมินเนโซตา (Instructional Problems Encountered by Women Physical Educational Teachers and Their Relation of Teaching Competency As Expressed by Physical Education Majors in Minnesota) ผลการวิจัยปรากฏว่า

---

¹Caston Eron Calvert, "The Role of the Co-Operating Teachers As Perceived by Student Teachers, Co-Operating Teachers, and College Supervisors in Selected Teacher Training Institutions of Alabama," Dissertation Abstracts International 31 (April 1971) : 5243-5244-A.

1. ขาดอุปกรณ์การสอนและเครื่องอำนวยความสะดวกการสอนวิชาพลศึกษา
2. ในโครงการสอนเด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกายไคดลไม่เต็มที เพราะขาดอุปกรณ์เรียน และเครื่องอำนวยความสะดวกเช่นกัน
3. ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนในห้องมากเกินไป จึงทำให้ครูดูแลไม่ทั่วถึง
4. ในการสอนพลศึกษา ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ เด็กมีความสามารถไม่เท่ากัน มีความต้องการและความสนใจแตกต่างกัน ขาดแคลนอุปกรณ์ในการสอนทางพลศึกษา
5. ครูพลศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 4 ปี มีความเห็นว่าไม่มีปัญหาอะไรในการสอน และครูพลศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นว่าการสอนวิชาพลศึกษามีปัญหามากกว่า เพราะเหตุผลว่าเขามีประสบการณ์มากเท่านั้นเอง¹

ปี ค.ศ. 1972 เอลลิส (Ellis) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาโครงการฝึกสอนของมหาวิทยาลัยไวโอมิง (University of Wyoming) ในบางด้าน (A Study of Some Aspects of the Student Teaching Program of the University of Wyoming) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ในระหว่างฝึกสอนไม่มีการสอนวิชาอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย
2. ไม่มีปัญหาสำคัญด้านการประสานร่วมมือระหว่างโรงเรียนฝึกสอนกับมหาวิทยาลัย
3. ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนอย่างที่กล่าวกัน
4. นักศึกษาฝึกสอนของมหาวิทยาลัย เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียนฝึกสอนเป็นอย่างดี

---

¹ Lea Jean Korri, "Instructional Problems Encountered by Woman Physical Educational Teachers and Their Relation to Teaching Competency As Expressed by Physical Education Majors in Minnesota," Dissertation Abstracts International 31 (April 1971) : 5181-A.

5. เกณฑ์ทางวิชาชีพทั้ง 9 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าใช้ได้กับสถาบันทั้ง 23 แห่ง ได้อย่างกว้างขวางและครอบคลุม¹

ปี ค.ศ. 1973 แอชบี (Ashby) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ ตามความคาดหวังของอาจารย์ที่เลี้ยง นิสิตฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ (The Role of the College Supervisors : Expectations of Cooperating Teachers Student Teachers, and College Supervisors) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. อาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่าควรให้อาจารย์นิเทศก์ได้ตรวจโครงการสอน และบันทึกการสอนนิสิตฝึกสอน ซึ่งนิสิตไม่ค่อยทำ

2. อาจารย์นิเทศก์ควรจะใช้ วีดีโอ-เทป (Video-Tape) เป็นเครื่องมือในการประเมินผลของนิสิตฝึกสอน

3. อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอนมีความเห็นตรงกันว่า อาจารย์นิเทศก์ควรไปเยี่ยมนิสิตฝึกสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จากการสัมภาษณ์อีกเปลา่มีความเห็นตรงกันว่า ต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ไปเยี่ยมนิสิตบ่อย ๆ เป็นรายสัปดาห์ เพื่อจะช่วยในการประเมินผลพฤติกรรมของนิสิตฝึกสอนได้ดียิ่งขึ้น²

ปี ค.ศ. 1975 คริมเมอร์ (Creamer) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการฝึกคิดตามผลของอาจารย์นิเทศก์ 3 รุ่นติดต่อกันกับอาจารย์นิเทศก์ในรัฐเท็กซัส

¹ Arthur H. Ellis, "A Study of Some Aspects of the Student Teaching Program of the University Wyoming," Dissertation Abstracts International 32 (December 1972) : 2799-A.

² Mary Claire Ashby, "The Role of the College Supervisors : Expectations of Cooperating Teachers, Student Teachers, and College Supervisors," Dissertation Abstracts International 34 (November 1973) : 2428-2429-A.

(A Comparison of Practices Followed by College Supervisors of Secondary Student Teachers in Kentucky with Those Followed by College Supervisors in Texas, and with Those Recommended by National Authorities) ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการสำรวจที่เกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์พบว่า อาจารย์นิเทศก์รัฐเคนตักกี ร้อยละ 71 มีประสบการณ์ในการสอนระดับต่างๆ มามากกว่า 10 ปี และอีกร้อยละ 28 มีประสบการณ์ในการสอนระดับต่าง ๆ มาก กว่า 20 ปี อาจารย์นิเทศก์ส่วนมากได้รับปริญญาเอก และมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ค่าย¹

ปี ค.ศ. 1977 โอลสัน (Olson) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความ คึกเห็นของหัวหน้านักศึกษาที่มีต่อการฝึกสอน (Study of Anticipated Concerns of Students Prior to Student Teaching) ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอน จะเคร่งครัดในระเบียบวินัยและคุณลักษณะต่าง ๆ นักศึกษาในระดับปีสุดท้ายและก่อนปีสุดท้าย มีความเห็นไม่แตกต่างกันในเรื่องคุณลักษณะประจำตัว ความสามารถในการพัฒนาการเรียน ความสัมพันธ์ต่อวิชาชีพ ระเบียบวินัย บทบาทและความรับผิดชอบของครู และนักศึกษาได้ แสดงความเห็นว่าเขาต้องการที่จะได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้มากขึ้น มีความสัมพันธ์ ที่ดีกับคนอื่น ๆ มีเทคนิคในการทำงานร่วมกับเด็ก และมีเทคนิคในการประเมินผลงาน²

---

¹Glynn N. Creamer, "A Comparison of Practices Followed by College Supervisors of Secondary Student Teachers in Kentucky with Those Followed by College Supervisors in Texas, and with Those Recommended by National Authorities," Dissertation Abstracts International 35 (June 1975) : 7766-A.

²Dorothy Fae Kundel Olson, "Study of Anticipated Concerns of Students Prior to Student Teaching," Dissertation Abstracts International 38 (November 1977) : 2717-A.

ปี ค.ศ. 1978 เฮิร์ด (Hurd) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา
 ความคิดเห็นของหัวหน้าสถาบันการศึกษาต่าง ๆ (Priorities for the Govern-
 mance of Texas Student Teaching Programs) โดยศึกษาจาก
 คน 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 ผู้อำนวยการในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย
- กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนชุมชนที่ได้รับการส่งเสริม
- กลุ่มที่ 3 ครูใหญ่โรงเรียนชนบทที่อยู่ในโครงการฝึกสอนของมหา
 วิทยาลัยเท็กซัส

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะค้นหาความสำคัญตามลำดับก่อน-หลัง
 ที่เกี่ยวกับการฝึกสอน พบว่า หัวหน้าสถานศึกษาเหล่านั้นได้แสดงความคิดเห็นถึง
 ความสำคัญตามลำดับดังนี้คือ

1. ความสามารถในการสอนและควมมีมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาฝึกสอน
2. อาจารย์ที่เลี้ยงเต็มที่และยอมรับความสามารถของนักศึกษาฝึกสอน
3. อาจารย์นี้เทศก์มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศ และมีประสบ
 การณ์ในการเป็นผู้นำในโรงเรียน¹

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Joe Clayton Hurd, "Priorities for The Governmance of
 Texas Student Teaching Programs," Dissertation Abstracts
International 39 (September 1978) : 1491-A.